

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Nyilttér pótlására 50 fillér.

Felolós szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdosító:
STRAUSZ SÁNDOR.

Lajtmann a fórumon.

Lajtmann György kotori adminisztrátor megint megszólalt. Újból megjelent a fórumon, hogy a Muraköz 46-ik számában megjelent cikkünkkel foglalkozva — ismét cáfoljon s újra prelegáljon.

Múltkor ugyan kijelentettük, hogy nem szándékoznak a pör tárgyát képező ügyből kifolyólag Lajtmann úrral a végtelenségig szemlalomharcot folytatni, mert Lajtmann úr amely fáradságtalan az utazgatásban, ép oly kifogyhatatlan nyilatkozataiban; de mert Lajtmann adminisztrátor úr annyira belelovagolja magát a hazafiasságba, hogy utóljára maga is elhiszi, hogy ő a magyarság egyedüli zászlótartója Muraközben: kénytelenek vagyunk a felénk dobott keztyűt fel fogni, hogy a horvát irodalmi nyelvet és hazafiasságot illetőleg táplált beteges illúzióból Lajtmann urat lehetőség szerint kijózanítsuk.

Amikor ezt tesszük, újból és félreért-hetetlenül kijelentjük Lajtmann úrnak, hogy ha Muraközben valaki az irodalmi horvát nyelv ápolására és terjesztésére vállalkozik, nem azonos kultúrális munkát végez azzal, aki az általa felhozott német nyelven, hirlapi s egyéb irodalmi téren ily missziót az országban teljesít.

Mert újból és újból hangsúlyozzuk, hogy az, aki a horvát irodalmi nyelvet nálunk terjeszti, a horvát eszme agitátorának csap fel s az irodalmi nyelvet azért érteti meg a muraközi néppel, hogy ez a drávántúli eszmeáradat sodrában, annak

szellemében éljen, annak felfogása szerint gondolkozzék, érzelmei szerint érezzen.

Mert ne felejtjük, hogy a határon vagyunk. Ne felejtjük, hogy a horvátok Muraköz még mindig az övének tekintik. Mert ne tévesszük el szemünk elől soha, hogy a horvátok törekvése állandóan odairányul, hogy Muraköz Horvátországhoz tartozzék.

S ha erre tekintettel vagyunk, bizony emlékeztetünkbe kell idéznünk azt a sok kísérletet is, amit egyesek ennek érdekében nálunk, nem is oly régen, nyomtatványokkal állandóan folytattak, annak a Naše Pravice-nek a révén, melynek egyes számai elszórtan még most is közkezen forognak a nép közt s amelyben a hírhedt Hrvat Rudolf tanárnak Muraközről írt története is folytatásokban megjelent, melyet Lajtmann György adminisztrátor, mint könyvet is, a muraközi nép közt terjesztetni jónak lát.

Talán azért terjeszti, hogy általa a népet magyarságában megerősítse? Világért sem! Hanem azért, hogy olvassák ebben a könyvben, hogy »az idevaló nép horvát; hogy Muraköz elvitázhatalan horvát terület; hogy a magyarosítás itt erőszakos és jogtalan; s hogy a horvát nemzet nem szakgatja szét az atyafiság és a vérbeli rokonság kötelékeit, melyek Muraközt az édes horvát hazával ölesekötik«, hanem ellenkezőleg: annak erősítésére törekszik, mert »mindnyájan egy fészekből eredünk, közös a nevünk, közös dalaink vannak, közös a dédapaink dicsősége s a család mezőin ugyanazon zászló alatt harcolva, együtt, egymás mellett áztatuk a földet vérünkkel és könyveinkkel«.

Aki ily szellemi termékekkel terjeszti

az irodalmi horvát nyelvet, aki a horvát irodalmi nyelvet azért akarja az idevaló néppel elsajátíttatni, hogy ily s ehhez hasonló termékekkel olvashasson és megértheszen s aki egyben a Rijcke Novinet, a Naše Novinet, a Novent s más horvát lapokat keres fel közleményeinek elhelyezésére, hogy azokban a muraközi állapotok miatt keseregjen: az nem indignálódhatik amiatt, ha hazafiassággal vádoljuk s még kevésbé vonhat párhuzamot a maga és mások hazafiassága között, akik hivatásuknál fogva kora ifjúságuk óta kizárólag azon fáradoznak, hogy iskolában és iskolán kívül a magyar szónak és hazafias érzésnek a muraközi nép közt terjesztői legyenek.

Aki Lajtmannhoz hasonlóan cselekszik, az aknamunkát folytat a magyarság ellen. Aknamunkát, ha szászor és ezerszer veri is Judásként a mellét, hogy »vagyok oly magyar, mint akárki más«.

Állítom elénk Lajtmann úr egyetlen egy muraközi gyermeket, akit magyar szóra megtanított. Ilyen persze nem találkozik. Hanem igen dicsőkedhetik az ő illir énekeivel, melyeket az ő kezdeményezésére s agitálására Muraköz templomaiban sokfelé énekelnek; s kérkedhetik azokkal az ártatlan gyermekekkel, kiket a szép Horvátországba küldött, hogy ott közvetlenül táplálkozzanak a »közösen kivitt horvát név szépségéből s dicsőségéből«, hogy »ott a helyszínen — Hrvat könyve szerint — gyökeret verjen szíveikben a szinarany hazafias érzés, melynek a horvát haza iránt való szeretet a neve«.

Nagyfokú önhittség kell tehát ahhoz,

Éjtel.

*Virrasztom a hajnalat
Egyes egyedül,
Köröttem szunyog had
Lágyan hegedül,
Szomjazsak a vérom,
Halkan nevetem
S hogy ne csalódtok,
Széjjel kergetem. —
Az én véretem már
Rég kiszivta más,
A szívem so látket,
Élettelen fás, —
Csak éppen, hogy vagyok
Mint egy bús szobor,
Hangtalan a lelkem,
Elárvult, komor,
Virrasztok egyedül,
Éjtel, hajnalon,
Szomorú életem
Könyvét lapozom.*

Zombory Gyula.

A csodaszer.

Írta: Battyán Radó.

Hol fölülte a nyarat? — kérdi tőlem ez is, az is, és szinte látom ajkán a kaján mosolyt minden kérdészködőnek az arcán, mikor harsányan és erőlesen kijelentem, hogy sehol, azaz odahaza. Pedig úgy van. Én sem a Balaton háborgását nem hallgattam az idén, sem a magas Tátra

ormairól nem lógattam le a lábamat, hanem szép csendesen otthon csücsültem és kelő hidegvérrel fogadtam a végrehajtok, hitelezők és egyéb rendes vendégeim látogatását.

A dolog magyarázata pedig rendkívül egyszerű és világos: nem mentem sehova, mert egész nyáron olyan fogfájás gyötört, hogy öröm volt nézni.

De ez még semmi, a fogfájással magával még valahogy ellettem volna. Hanem az a sok kura, ami e fájdalommal kapcsolatban volt, az a rengeteg sok háziszert és csodaszer, mellyel főnököm anyósától kezdve egészen a csizmapucoló egyén nagynénjéig mindenki részesített, szinte teljesen megőrijtett. (Kérem ne mondják, hogy vesszük észre a tárcájából, mert ez igen kopott vicc lenne. Azok felhasználása pedig kizárólag a kabaré-költők és írők szabadalma.)

De hát hadd meséljem el szép sorjában a történetemet.

Mikor Samu bácsi meglátogatott, éppen vizes borogatást illesztettem arcom azon felére, melyen a fájó fog sajtolt, illetve a sajtó fog fáj. Mint a régi novelláiról mondanák: a vizes borogatást meglátni, kezét összecsapni és kétségbeesett jajveszékébe kitörni, szeretett bácsikámnál egy pillanat műve volt.

— Te szerencsétlen! — mondá — hát nem tudod, hogy a fogfájás ellen csak a száraz melegség ad melegséget?

Ezt ugyan nem tudtam eddig, de tudomásul vettem intelmét és rögtön hozzáfogtam meleg tányérok felrakásához.

Ez ellen megint suszteremnek volt kifogása, ki az 1896 ban készült kiállítási cipőket csiszasszálni és akinek véleménye szerint csakis szeszszel való bedörzsölés segíthet fájdalmaimon.

Jó! legyen. A szesz szépen csipett egy napig, csipett két napig (azt hitte talán szegény, hogy Caruso a majomketrec előtt) de amikor már harmadik napja is türelmesen csipegetett, kijelenttem, hogy én nem vagyok majomketrec és a szeszkezeléssel abbahagytam. Épen jókor, hogy bérnapam intelmeire hallgassak, aki szerint egyesgyedül petroleum segíthet rajtam. Egy hétig petroleumkurát használtam, de akkorra már olyan szagom volt, mint egy vegyeskereskedésnek és ellenállhatatlan vágyat éreztem valami jófajtájú kanóc elfogyasztása iránt.

Mivel azonban ilyen mélyre nem akartam sülyedni, zsályalevél-teához folyamodtam és meglehetősen eredménnyel — amennyiben a zsályalevél-szedést, mint háziipari foglalkozást igen szépen tartandítottam. Mivel azonban jelenleg nem iparpártolás, hanem fogfájásrohamokban szenvedtem, mégis célszerűbbnek tartottam Bluhacset úrnak, házimesteremnek, tanácsát megfogadni, ki szerint boldogult nagymamájának is csak papirolaj segített mindig, ha fáj a foga.

— Mi sem egyszerűbb — hörögtem magamban és csinos zacskókat sodorva újságpapírból, meggyújtottam őket és vidáman kanalaztam tányéromra lecsapódó papirolajat, melyről eddig mindig azt hittem, hogy korom. Most már csakugyan olyan illatom volt, mint egy óceánjáró teher-

hogy valaki ezek után is a fórumra kiálljon s hazafiságról szónokolni merészeljen.

Nem ájtatos szemforgatásban merül ki a hazaszeretet, tisztelt Lajtmann úr! Nem is abban, hogy népszövegségeket szervezzünk a magunk céljaira, a magunk törekvéseinek a támogatására. Abban sem, hogy úton-útfélen a magunk kifogástalan hazafiságát rókamódra hirdessük. Hanem abban, hogy oly vidéken, ahol az iskola a magyarság érdekében dolgozik s azon fáradozik, hogy a magyar nyelvet a nép körében terjeszse, a népet hazafiságában megerősítse — az iskolát ezen magaslatos munkájában ne akadályozzuk.

Lajtmann György pedig ezt csinálja. Az iskolák államiasítását megakasztja; a magyar szó és érzés rovására a horvát irodalmi nyelvet kultiválja; a nép között magyarellenes horvát folyóiratokat és könyveket terjeszt s magyarul tudó muraközi gyerekeket Horvátországba portál, hogy azok ott teljesen elszlávosodjanak s egykor a muraközi magyarság intelligens belső ellenségeivé váljanak.

Le tehát azzal a tőgával! Ne hirdessen erkölcsöket az ember, aki minden ténykedésében ellenmondásban van azzal, amit a fórumról hirdet.

Mentsen meg a jó Mindenható minden nemzetiségi vidéket az oly patent — magyar hazafiaktól, aminőnek Lajtmann György kortari adminisztrátor magát képzei!

A takarékoságról általában s a takarékoság lényege.

Irta: Kelemen Ferenc.

Az emberiség évezredek fejlődésének, társadalmi berendezkedésének és hatalmas kulturális fellendülésének alkotó tényezői között kezdettől fogva előkelő hely illette meg a takarékoságot, ezt a nemes emberi tulajdonságot, melynek hasznos, sőt úgy az egyes ember, mint az emberek nagy összessége szempontjából is, egyenesen üdvös megnyilvánulásait soha jobban nem tanulmányozhattuk, mint ma, amikor minden tevékenységünk az immár egyedül üdvözítő Pénzhatalmasság érdekében történik.

hajónak és illatosabb szerek után néztem. Ezek között a legmegfelelőbb a szeszifaszeg volt, mely ugyan egy cseppet sem használát, de legalább azt a hitet keltette bennem, hogy Caylon illatos berkeiben sétálhatok.

Még megfogadtam a szemetes (azzal minden áldott nap reggel találkozom), a perces, a levélhordó és a mosogatóasszony tanácsait, de miután mindez eredmény nélkül való volt, a szintén tanácsot osztogató vicét pofon legyintettem és elhatároztam, hogy most már minden kezeléssel felhagyok, miután úgysem lesz többé a nyúlt vonóból bot. (Ennek ugyan nincs semmi értelme, de legalább szépen hangzik.) Azonban a közmondás szerint ember tervez, Isten végez. Alighogy kilépek az utcára, hatalmas plakát öltik a szemembe.

Ha fáj a foga, küldjön be bélyegekből tíz darab tisztiféret post restante »Blöff« jelleg alá és kezeskedem arról, olyan szert kap, hogy többé sohasé fáj a foga.

Természetesen azonnal feladtam a pénzt. (Véletlenül volt annyi) és ime, csakugyan harmadnapra megjön a csodaszer. Egyszerű kis fekete por. Izgatottan olvasom a mellékelt használati utasítást.

E por lópor, vegye a szájába s gyujtsa meg. Kezeskedem hogy soha többé nem fog fogfájásban szenvedni.

És a szer csakugyan használát, olyan méregbe gurultam, hogy azonnal eléllt fogam fájása.

Csakhogy addig már szerencsésen végére jártam szabadságomnak is s szépen bevonultam hivatalomba.

Valami csodálattal, bámulattal vegyes lelkesedés tölti el az embert, ha csak egy futó pillantást vet is az emberi fejlődés szüntelenül működő mozzajára, melynek millió és millió kilométer hosszú filmjéből, az állatsorból a kultúra mai magas fokára felvergődő ember szédületes »karrierének« minden fázisa élénk színekben szemünk elé rajzolódik.

Mély hódolattal és hálás elismeréssel adózunk mindazoknak a tényezőknek, melyek e grandiozus fejlődést megteremtették, tovább fejlesztették.

Az örök és szünetnélküli, az élet minden megnyilvánulásánál jelentkező energia, az emberi teljesítőképességnek egy-két szédületes felvillanása, nagy szellemek, óriási akaraterő, munkaszeretet stb. mind-mind azok az elismerésre és tiszteltetelmélt tényezők, melyeknek létfafokain az emberiség fejlődéstörténetének mai magas nivójáig eljutottunk.

Csak egyetlenegy, következményeiben és jelentőségében a fentebbieknél nem kisebb tényezőnek nem juttattuk még eddig, az elismerésnek azt a mértékét, mely őt az emberiség fejlődésének szolgálatában kifejtett működéséért méltán megillette volna: a takarékoságnak.

Az ő és középkor egy-két szörványos esetétől eltekintve, csak a legújabb idők kutató szelleme, a közgazdasági berendezkedés eseményeinek alapos figyelője szentel néhány elismerő pillantást ennek a fontos tényezőnek, amely pedig az emberi fejlődés egész folyamán át egy áldozatkész bankár szerepét játszotta, a nagy szellemek zseniális találmányainak gyakorlati megvalósításánál. Takarékoság nélkül sohasem gyűll volna össze a fölösleges tőkéknek az a mérhetetlen nagy mennyisége, melyből ma milliók és milliók áldozhatók, minden különösebb nehézség nélkül kiváló találmányok és nemes eszközök gyakorlati értékesítésére.

Mindazok a kulturális és gazdasági javak, melyeknek ma birtokában vagyunk, nagyrészen az emberiség kezdettől fogva divó takarékosági szellemének eredményei.

Kőutak, vasutak, csatornák, vízművek, műkincsek, stb. mind-mind, az emberi elme felfedező és feltaláló képességein kívül, jó részben a takarékoságnak köszönhetik létüket.

S mégis csodálatos, hogy a kultúra haladásának, a közgazdasági megerősödés növekedésének okait kutatók csak a legújabb időkben fedezték fel a közreműködő tényezők közt a takarékoságot.

Csak a múlt század dereka táján indult meg az az irodalmi vita, mely a takarékoság tulajdonképeni szerepét megállapítani s közgazdasági értékének igazi méreteit szabályozni hivatott volt. A franciák, németek s angolok voltak az elsők, kiket magas kulturájuk, fejlett közgazdasági érzékük s a gyakorlati élet minden életnyilvánulásainak tanulmányozása iránti hajlandóságuk rávált a takarékoság, közgazdasági és kulturális jelentőségének felismerésére és elismerésére.

A takarékoságnak, jelzett országokban, ma már könyvtárakat betöltő irodalma van s állami befolyással, társadalmi intézményekkel iparkodnak ezt a hasznos emberi tulajdonságot terjeszteni, népszerűvé tenni.

Sajnos, nálunk még csak gyerekkorszakát éli a takarékoság közgazdasági és kulturális jelentőségével foglalkozó irodalom s még egyáltalában nincs szervezve egy olyan

mozgalom, melynek feladata volna a takarékoság szellemének népszerűsítése, terjesztése.

Nem lesz tehát haszontalan időpazarlás, ha ezzel a nagyfontosságú kérdéssel kissé alaposabban foglalkozunk, ha alkotó elemerekből a fogalmat, kikutatjuk származását, előkeressük létfelvételeit, megismerkedünk történetével s végül a kritika rideg tárgyilagosságával megállapítjuk tulajdonképeni szerepét a közgazdasági és kulturális fellendülés szolgálatában.

(Folytatása köv.)

Tekintetes Szerkesztő Úr!

A »Zalai Közlöny« f. évi nov. 10 és dec. 4-én megjelent számaiban Lajtmann György adminisztrátor úr azt írja, hogy Hajdu Lajos főjegyző úr engem az adóügyi irodámból rendeltileg kitiltott s kénytelen voltam ezen parancsra azonnal kimenni helyiségemből.

A későbbi számban pedig arra hivatkozik, hogy a fent előadott ténylet »Én is bizonyítom«.

Ezzel szemben kijelentem, hogy engem sem Hajdu Lajos úr, sem más soha ki nem tiltott az irodámból annál is inkább, mivel Kotorban adóügyi jegyzői külön iroda soha nem volt.

Volt egy szoba ugyan, ami a segédjegyzők lakó- és hálószobáját képezte, de ez kicsiny voltánál fogva irodai helyiségül nem szolgálhatott s így azt Hajdu kollégám előzékenysége dicára igénybe sem vehettem.

Arra kérem Tisztelendő Urat, hogy máskor ily valótlan dolgok hírlapi szelvével engem s így személyemet ne bántalja. Ha engem bárminő sérelem ér, van nekem felsőbb hatóságom, aki nekem igazságot fog szolgáltatni s nem szorultam arra, hogy Kegyet feletlen gyámságot gyakoroljon Soraim közlését kérve vagyok Szerkesztő Úrnak

különő tisztelettel

Kotorban, 1913. december 7-én.

Brunner Gusztáv s. k.
adóügyi jegyző.

K Ü L Ö N F E L É K.

LELKI KLINIKA.

Irja: Géczy Ede.

Mielőtt rátérnék az Ön kevésbé sablonos esetére, egy pár zokszót ejtek a szerelemről, mint olyanról. Hogy mi a szerelem? Erre a kérdésre válaszolni, sikeresen válaszolni egy definíció keretében nem lehet. Erre számos nagy ember vállalkozott s számos komoly s számtalan tréfás ízű meghatározás forog közsájon. A szerelem fejlődésének teljes levezetésére keretünk nagyon szűk. Sokan nagyon könnyelül kézzel bántanak a szerelemmel. Azt hiszik ugyanis, hogy ha valamely ellenkező n-mű lenynek egyszeri látása vagy esetleg ismételt látása érkeket forrongásba hozza, már szerelmese. Közei állhatnak azért, mert lévén a szerelem egyik feltétele az érzelmi vágy, tényleg pusztán a egyszeri látásra szerethetik meg a bizonyos lényt. Távol állhatnak azért, mert a pusztán látásra, amennyire ég szívük érte, ép úgy — közelebbi megismerés esetén — nem találják meg benne azt a lelki ideált, melyet maguk elé állítottak — imádnodó eleven bálványként. Ez állítás mellett szól a sok eljegyzés vagy házasság előtti vagy — a mi komplikáltabb — házasság utáni kiábrándulás, mint amilyen kiábrándulás az Ön esete is. A szerelem sokkal komolyabb, mintsem azt igen sokan hinnék. A futó szenvedélyt összetévesztik a mindent átható nagy szerelem nemes, lélekemelő szenvedélyével. S ez korunk egyik körtünete. Fontolja meg tehát jól — nem egy önfelédlt pillanatban, hanem a nyugodt megfontolás nyugodt perceiben. Annnyival is inkább fontolja

meg, mert Ön már anya, aki nemcsak önmagáért, hanem gyermekeiért is él. Ha azt a bizonyos, kellemes arcú férfit tényleg testestől-lekéstül szeretete meg s úgy érzi, hogy — mint szokták mondani — nem tud nélküle élni, leghelyesebben teszi, ha elváltik jelenlegi férjétől, kit szeretni most már annál kevésbé lesz képes, mert hiszen szíve mélyén már a másik iránti szerelem rejtőzik. De — s ez jellembe vágó dolog — csak akkor, ha gyermekei felneveltetése biztosítva van. Gyermekei érdekében is jobban cselekszik, ha ott hagyja férjét. Mert tudjuk, hogyha a szerelem kihűl, bekövetkezik a közöny, mely rideg fásultságra lép; gyűlöletté akkor fajul, ha a kiábrándult, kihűlt szív új szerelemre gyullad más egyed iránt. Gyűlöletté fajul, mert a házasság törvényes ereje ahhoz köt, kit már nem szeretünk s sokszor akadályokat gördít, hogy új frigyre lépjünk. Ahol pedig a gyűlölet tanyáz, lett légyen az bármily okból keletkezett, ott a gyermekeknek nem lehet szeretetteljes neveltetésben részesük. A gyermek inkább ne is ismerje szüleit, mint egymás iránti gyűlöletüknek áldozata legyen. Tehát, ha új szerelem — úgy érzi — végérvényes, gyermekei iránti felelősségét ne tekintse megszűntnek; ha pedig szenvedélyt csak futó szenvedély, hagyja futni. A lelke láthatárán feltűnt alak a messze ködbe vész és — nos, Ön — előbb feleljen — azután másolgyoni fog . . .

— **Házasság.** Lehoczky Zoltán tornaljai áll. állatorvos e hó 6-án tartotta esküvőjét Szenteh Ilonkával, Szenteh Ferenc csáktornyai városi állatorvos leányával. Az esküvőn mint násznagyok Hajdu Aladár belatinci urad. gazdatiszt és Lehoczky Dező, a vőlegény bátyja szerepeltek.

— **Eljegyzés.** Werner Károly alsóiskolai tanító jegyet váltott Gönye Mariskával Celdömölkön.

— **Halálzás.** Igaz részvétellel vettük a gyászhirot, hogy Isoó Ferencné, szül. Kiss Kornélia úrasszony, f. hó 6-án, élete 64-ik. boldog házasságának 42-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajátos felvétele után Bécsben elhunyt. A boldogult földi maradványait f. hó 7-én szállították Bécsből Alsóerdővára, ahol f. hó 8-án délután 3 órakor helyezték el a közönség óriási részvétele mellett a róm. kath. hitvallás szertartása szerint a családi sírboltba örök nyugalomra. Az engedélyt szerzette: áldozatot december 9-én reggel 9 órakor mutatták be az Úrnak az alsóerdői plebánia templomban. Az elhunytban Isoó Ferenc alsóerdői ügyvéd nejét, Isoó Viktor dr. csáktornyai kir. közjegyző édesanyját siratja. Aldás és béke hamvaival!

— **Athelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Prokopné Kosatkó Anna turócszentmártoni áll. polg. isk. rendes tanítónőt jelenlegi minőségében a csáktornyai áll. polg. leányiskolához áthelyezte.

— **Tüdőbetegek jól teszik,** hogy ha javukra egy Sirolin-kúrának hasznát veszik, mert Sirolin »Roche« mellbetegeknél valóban megkönnyebbülést és sok esetben segítséget hoz. Csökkenti és megelőzi a kellemetlen éjszakai izzadságot; köpet könnyebb lesz és enyhül. Sirolin »Roche« izletes, étvágyat szerez és előmozdítja a táplálkozást. Mindenek előtt a légzési szervek egy érzelhető ellálló képességét szerzik a mely a szívesen látott és szükséges védelem képezi szél és az idő veszélyei ellen. A jólérés beköszön. Új életkedv ébred. Ezt teszi a Sirolin »Roche« mely minden gyógyszer-tárban kapható.

— **Nyugdíjazás.** Cimerman Ferenc alsóerdői plebános f. hó 1-jével nyugdíjaztatott s helyébe adminisztrátornak Jakopc János ugyanoltai segédlelkész nevezteletti ki.

— **Központi választmány.** A tolyó hó 10-én megtartott vármegyei törvényhatóság bizottsági gyűlésen megejtett választások során a vármegyei központi választmány

tagjai lettek a csáktornyai kerületből Wollák Rezső és dr. Zakal Lajos ügyvédek.

— **Athelyezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Oravetz Győző államépítészeti kir. főmérnököt 1914. évi január elsejével Zalaegerszegről Segesvárra helyezte. Helyére Müller Miksa főmérnököt helyezte át a miniszter Zilahról.

— **Eljegyzés.** Herrstein Mihály a Csáktornyai Tárházak R. T. raktárnoka jegyet váltott Freisager Vilmával Zalaegerszegről.

— **A munkapárt megalakulása.** Zalaegerszegen a múlt héten megalakították a vármegye területére a munkapártot. Előnk lett Hertelendy Ferenc főrendiházi tag, volt főispán, alelnökök Hajós Ferenc dr., Zalán Gyula dr. és Fuss Nándor országgyűlési képviselők. A vármegyei megalakulást a járások szerinti szervezkedés követi.

— **Új feltételes megállóhely.** A Csáktornya—cellömölkői vonalon Szeptek és Zalaber állomások között a 10. sz. őrháznál új feltételes megállóhelyt létesítettek. Az új megállóhely Pakod nevet kapta.

— **Megszűnt az útlevelelkeszszer.** A Budapesti Közlönyben megjelent min. rendelet szerint a m. kir. miniszterium a fegyveres erő kötelekébe tartozó egyének részére útlevelek kiadásának beszüntetése iránt kiadott korábbi rendeletét hatályon kívül helyezte. Ezzel az útlevelelkeszszer megszűnik, melyet a katonakötelesekre való tekintettel, a balkánháború miatt, a miniszterium körülbeldi egy évvel ezélt kiadott.

— **Vigyázzunk az egészségünkre!** Nikotinentes dohányzást (általános jövedék és különlegesség) árúsít a »Denikó r. t. Budapest, V., Szent-István-tér 2 sz. A társaság árjegyzékét és leírást ingyen küld.

— **Figyelmeztetés.** A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való szállítása tárgyában figyelmezteti a pécsi postagazgatóságot a feleket, hogy pénzt, ékszert más tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad. Csomagolásra falada, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezetékek és keresztnévének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitétele; a Budapestre és Wienbe szülő küldemények címirtaiban ezenkívül a kerület, utca, házzám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A címlet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím falablátskára, bórdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomag levő címirtal fekvő részén is kitüntesse. A csomagok tartalmát úgy a címirtaton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Wienbe szülő élelmiszerek, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyak a szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandók (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.)

— **Allandó mozi.** A Heinrich Miksa-féle Rákóczi-utcai allandó moziban a múlt héten vasárnap és hétfőn volt előadás. A hét slágerjei Frou-frou, A szent tartozás és A szerelem iskolája voltak. Különösen az utóbbi kettő aratott nagy tetszést. A műsori

a Gaumont Híradó aktuális s Ceylon termelésén után felvett képeivel és Egy drága tréfa, Lula alma, A kis örökös és Husz év múlva apróságokkal egészítették ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** A f. hó 7-én Pecsornik Ottó vendéglőjében tartott táncmulatságon a felülfizetésekből 17 K 20 f. jutott jótékony célra. A szíves adakozóknak ezúton is hálás köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Telefon.** Az újonnan létesített zala-vármegyei törvényhatósági távbeszélő központok közül Zalaszentiván f. hó 1-én, Zalaber 3-án s Pakod 5-én megnyílt s egyúttal bevonatott a belföldi helyközi távbeszélő forgalomba. A pakodi távbeszélő központ általi és magántáviratokat is kezel.

— **A legkiválóbb orvosok** egyiangu véleménye, hogy a gyermek a fejlődés szakában van legjobban arra utalva, hogy hatékony tápszerekkel erősítve a legkülönbözőbb betegségek ellen ellentálló képessé tétessék, s ugyancsak egyhangu vélemény az, hogy e célra legalkalmasabb a ZOLTÁN-féle csukamájolaj, melynek tápereje igen nagy s mivel sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincs, a gyermekek szívesen veszik. Készítője Zoltán Béla gyógyszerész Budapestben s üvege 2 korona a gyógyszerárakban.

— **Időjárás.** Siriusz jövedőlése bevált. Beköszöntött a tél. December 7-ike óta keményebbre fordult az idő s a hó is, ami azóta esett, állandóbb jeleget ad a télre fordult időnek. Siriusz szerint 12-ig ködös lesz az idő, 14—20-ig pedig hideg időben lesz részünk. Azután megint ködös, nedves, hideg időt jósol Siriusz a hónap végéig illóit hócsapadékokkal.

— **Póttartalékosok szabadságolása.** A hadügyminiszter elrendelte, hogy a még aktív szolgálatban lévő összes 1912. évi korosztályú póttartalékosok mielőbb, legkésőbb azonban f. hó 15-én nem aktív állományba visszahelyezendők.

— **A kutba fulladt.** Halálos szerencsétlenség történt a napokban a Damása határában levő egyik bedült kutnál. Sckeer András 65 éves vasesztergályos, aki éveken át a budapesti Schlick vasöntőgyár munkása volt, éjjel gyalogszerrel jött Budapest felől. Valószínűleg beborzott állapotban volt az öreg, nem igen nézte az utat s belezuhant a kutba. Benne is fulladt. Reggel, mikor valaki vizet akart meríteni a kutból, észrevette a holttestet. Nagynehezen kihúzták a kutból és a zsebében volt munkakönyvből állapították meg kiletét. Az ügyesség vizsgálatot indítatott annak kiderítésére, nem-e terhel valakit felelősség az öreg vándor haláláért.

— **Egészségügy.** A vármegye területén augusztus—október hónapjaiban a szokottnál kedvezőlenebb volt az egészségügy. Ferőző betegségekben összesen 518-an betegedtek meg, kik közül roncsló toroklobban 13, hasi hagyományban 16, vörhenyben 22, kanyaróban 2, hőkhurutban 4, vérhasban és gyermekágyi lázban 1—1 s ázsiai kolerában 2 beteg halt meg. Ápolás alatt maradt összesen 103 beteg.

— **Szökött katona.** Perlakról vett híradás szerint ottan a múlt héten egy megszőkötöt ulánust fogtak el. Az ulánus neve Musić Mihivoj, akit a honvágy szökettett meg szombathelyi ezredétől. A dezertort természetesen visszakísérték állomáshelyére.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinara, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna oćna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznanne se poleg pogodbe i fai rađanaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Stareši vu školi.

Vćekali smo se takvo vrćeme, kad je ne sram starešim ljudim s belom glavom se vu školsku klup sest, samo sbog toga, da se moreju vućiti. Denes već i poljodjelavec zna, da ne samo pop se vući do smrti, neg i dober gospodar. Ovo leto takodjer po orsagu na hiljada občine budu tak srećne, gde gospodarske navuke budu gazdi poslušali. Kak smo ćuli sreća i po Medjimurju bude nekojih obćinah postigla. Zvun toga pak po svih gospodarskih školah za poljodjelavsku decu škola se bude deržala, koja šest mesecov bude trajala. Vu ovih šest mesecov ne samo sknjig se budu vućila deca, neg od jutra do večera zmirom budu gospodarske posle zveršavala. Navćiju se, kak treba vredo hraniti, kak treba smarhom postupati, kak treba orati, sejati gnojiti s jednom recjom sve one gospodarske posle, koje spameten gazda mora znati i koje laikuš poznati nemore.

Prekrasna znanost je gospodariti, ali i znati i razumiti mora to ćlovek, ako hoće, da nekakov hasen bude imel odtoga. Svaki gazda trsiti bi se moral, da se od onih vući, koji više znaju kak on. Opet nesme niti jeden sfaliti, kad vu občini, vu školi od gospodarstva vućiju, tam svaki nazoćen mora biti. Dvanajst lćt je već tomu, da su po sela pećeli navićuvati gospodare i od potlam se to zmirrom razširjava, više i više ljudstva ide naposluh. Letos takodjer glasoviti gospodari, vućeni professori, plebanuš, navućitelji budu išli po orsagu od občine,

do občine, da od onoga dugovanja deržiju govoro, stero je najbolje potrebno vu jedni ili vu drugi občini. Ne su to takve škole, kak naprimer vu koje mala deca i mladi junaki hodiju. Vu ovi školi se po spomenjku vući jeden od drugoga. Jeden ovu pita, drugi bi onu rad znal i svaki na pitanje dobi odgovor. Pripeti se da po lćpim vremenju idu na polje i tam se jim rezoltnaći na lice mesta što je bolši i spametneši gazda. Zakaj rodi jedna zemlja bolje, kak druga i zakaj dobi jeden gospodar lepši, ćisteši plod kak drugi. Zakaj je jeden žitek lepši, puneši i zakaj je drugi draćnati, krpasti. Zakaj je jedna pšenica tak ćista, kak jeden lepši vrt i zakaj je druga tak smetliva, kak dabi samoga draća bili sejati.

Opet neje zadnje pitanje, kak gospodar gnojja spravlja. Ali je gnoj samo tak nahićeni na kup, kak dabi ga voda donesla, ali je graba siglom zazidana, ali pak je barem dno zemljom nabit? Ali je gnoj ne plesniv, ali je najvredneša stvar — gnojšćica — po dvoru rezlijana?

Opet pitanje, kak premćnja gazda silje na zemlji? To već zdavnja svaki zna da neje moći samo drobnoga žitka, ili pak samo kuruzu povati. On je spretn gospodar, koj skim više krme pova, ovu krmu svojom marhom pohrani, da po ovim načinu skim bolje guojiti more zemlje.

Denes se svaki trsiti mora, da skim većšega hasna more iz zemlje i gospodarstva dobiti. Koliko hasna sad nosi jedna mekota, to je vno go pre malo. Ako vu Nemškim jedna mekota 15—18 metercentov donese,

onda mi nesmemo tak rećti, kad na mekoti osem metercentov zraste, da je dobra letina bila. Zato se treba trsiti, da skim većšu jakost dobi zemlja i po ovim načinu skim većši plod nam donese. Kak moći to postići, to sve se moći navćiti po onih školah, koje sad pozimi budu po jedinih obćinah deržali. Željćemo, da skim većšega hasna budu naši medjimurćani od toga imeli.

Rad se naš medjimurec vući, stem se ne je smeti pretužiti, da naš puk nebi stel hasnovite stvari poprijeti i navćiti. Ne, stem nesmemo našega puka potvarjati. Znamo, da je naše ljudstvo vno go spametneše, da nebi previdlo, kaj je njemu na hasen. Vidimo gospodar, koji se vućiju, ponoviju gospodarstvo, puno većši dohotek imaju, kak oni, koji još svoje starinske zakone verujuju.

Takov spameten gospodar srećno živi, imćtek se mu povećšava, takodjer i poštenje. Opet prednjim stoji pećda, kak dojde doli nemaren, potrošivog gazda. Kak vleće dug takvoga nemarca, kak dvoji i kad je izverstna i dobra letina, on niti onda nemore nikutnikam zajiti.

Marljivo gazda, marljivo bude poslušal po zimi gospodarstveno predavanje, jerbo vno go dobra se bude tam navćiti i to sve mu potlam na veliki hasen bude.

Naš puk rad ćita, ali neće nato alduvati. Zato je odredjeno, da po zimskih gospodarskih školah, med pukom zabadaiv svakojaće hasnovite gospodarske knjizice derćeliju. S ovih knjizicah se takodjer vno go dobra moći navćiti, samo marljivo je treba ćitati. Poglednite naprimer jednoga stajers-

Povrni sin se v Domovinu . . .

Povrni sin se v Domovinu . . .
Gđe ćeka tebe draga mati,
Izpuni želju njoj ćedati.
Drugo njoj tak nemoreš dati.
Za sve dobro, koje je tebi,
Tekom lćt ona ti ćelila,
Utrudila se nikad je ni,
Najbolša ti je uvćek bila.

Povrni sin se v Domovinu . . .
Poslušni prošnju — nje trepeće.
Želi ti dobro sve — jedino . . .
Tu najdeš svoje mile sreće,
Glě hiža, polje rodovito,
Šume glě tibe — vinograde;
Bogastvo ovde ti je skrito,
Poslušaj prošnju majke drage.

Povrni sin se v Domovinu . . .
Miloje sunce — ni tam nije,
Ostavi hladno tam tuđinu,
Zatebe domaj sreće lije.
Tuđin v ni je prava mati,
Nenajdeš ondi prava sreće ! . . .
To dom ti more samo dati,
Poslušni plać majke ljubeći;

Kutnyák Márton.
Budapest.

Lov za zajcom.

Bog zna gde se je sliedeća pripoviest dogodila, moguće negde u magjarskoj preko Mure ili možbit još dalje, tamo okolo Dunava, ako ne u Medjimurju. Aha, izbilja! Baš da se je dogodila u Medjimurju onoga lieta, kad su vode izisle i više medjimurskih miestah paplavite, a to je baš onda bilo, kad je i Szegedin paplavom nastradal.

Anda Mura je izašla i te je ćielu kottribsku okolicu poplavila tak, da je Kottoriba izgledala kak skoro pokojni Szegedin (danas već nije pokojni, jer jepostal još liepši nego je prije poplave bil.) Anda dugotrajni dežd je Muru iz korita van izćteral i ona je sve nizine u okolicu poplavila tak, da je puno divljaći u šumah i po poljih poginulo.

U toj nevolji se je jedan zajec spasil plivajući do nieke grbave vrbe, koja je iz vode virila, te se je na njezinju grbi nastanil. To je videl na onda bivši pošte meštari iz svoje visoke kuće, pak si je mislil, da bi taj zajček ipak bil u većoj sigurnosti u njegovoj kuhinji, nego tam na vrbi, gde bu konaćno i pak se moral utopiti ili od glada poginuti. Anda vzeme iz drvarnice

veliko korito za svinje haranje, pak se niekim ošćekom veslajući spusti niz vodu do vrbe, za da siromaka zajćeka ulovi. Ali zajček je u svojoj mudroj glavici moral biti drugih misliti te je imal druge plane, kak će se to za kratko vrijeme videti.

Jer kad se je pošte meštari do vrbe doveslal, baš se je njegov parobrod iz korita liepo k vrbi prislomil tak, da je posve mirno stal, a on se onda popne med svrže vrbe, da zajćeka dohvati. Zajček je medjutim videl sada pravo vrijeme, da se vugne toj lovini, pak je preko pošte meštara skoćil u mirno stojeće korito, koje se je tim skokom genulo i liepo polagano pričelo sa zajćekom niz vodu plivati. Pri prvog obali, kam je je voda donesla, je zajček skoćil iz korita na suho, te se je, kak se je ćinilo, svjemu osloboditelju zahvalil tim, da je na suhom napravil, po zajcevoj navadi, liepoga srdaćnoga »mandla«, a onda veselo odskakal u nepovrat.

Pošte meštari pak bi i danas još možbit na vrbi ćućel, da mu nije žena pozvala susede, koji su ga onda iz te neugodne situacije izbavili i u pravem ćunu domov dopeljali.

Em. Kollay.

koga poljodavca. On kad orje i onda ima novine vu rukah pak čita. Na Alföldu néga gospodara, koj nebi svaki dan novine čital. Ali gde smo mi još od toga!

Proti sebi zagreši, koj ove réci neposluhne. Vučiti je kinč. Pak zakaj bi ovoga kinča htjeli odsebe?

Prikaz od balkanskoga boja.

Bulgarci su već tak računali, da pobe-reju skup zadnju jakost i spotereju srbe i grke, koji vu delingju né su šteli tak stalni biti, kak je to vu tajnim kontraktu odredjeno bilo. Zaufali su se vu svoje viteške vojake i vu glasovitne bitke, koje su jednu, za drugom dobili, ali za kratko vreme previdi su, da se strašno vkanjuvleju. Presiljeni su bili od koraka, do koraka nazat se potegnuti. Izbučeni, zalostni i zdvojeni bulgarci, kud su išli, né su kamena, na kamenu ostavili. Predi, kak su Serresa ostavili, razvalili su ga i do fundamenta požgali. Kak su nazat se vlekli, došli su do Kavala zvanoga varaša, koj krej morja leži. Bulgarci su i ovoga varašica zabléhvali i kad su za Serresom i Kavalo morali ostaviti, odlučili su, ako nemore Bulgariji ostati, do zemlje ga porušiju, da nebude neprijateljov. Stanovnici su već znali, kaj je čeka, skrili su se vu pivnice. Na vulicaj sve je tiho i mirno bilo, kak na catoru. Bulgarci počeli su se nazat vleći, da je neprijatelj neobkoli. Vu varašu je samo jedna cangrizavna kompanija ostala pod zapovedjom jednoga litananta. Zapoved je dobila, da drugi dan porobiti i vužgati mora varaša, smilovati se nikomu nesme, niti mladomu, niti staromu.

Poskriti stanovnici néšu kandi samo tak zlehka na stoprok iti. Vrata, obloke su zadelali i zeli su naprè skrito oružje. počeli su se prepravlati na groznu branitbu. Samo odjednoga su se jako plašili. Bulgarci su vuogo petroleuma imeli prepravlenoga, to pak je zadnje oružje bilo vu balkanskim boju. Kad je neprijatelj već porobil občinu, ljudstvo poklat ih pretiral, onda je došel naprè petroleum. Proti tomu néje moći se braniti. Siromaški stanovnici zmrom su molili i čekali, kad bude zadnja vura došla. Mužkarci znoži su čekali i pripravnii su bili makar znožiti i zubni braniti svoje ženske i decu.

Pomalem je noć nastala, Skim je vekša kmica nastala, stém je vekši strah bil. Po vulicah mimo biž i graje pomalem se vlekle jedan turski ribar proti morskomu postajališcu. Psi su né lajali, jerbo od glada zdavnja su je već pojeli. Po stajališcu su bulgarske straže bile nastavlene. Zapoved je bila, da pod terhom smrti nišči nesme na morje iti.

Ognji su goreli na bregu i s elektricnim lampasom su podjednoma svétli morje. Turski ribar to sve je znal i videl. Znal je, da jako blizu je smrti. Po četirije se je vlekli dalje i jako mu je srce tuklo, kad je zrukom vodu dosegl. Stiha se je spravil vu jeden čun, odvezal ga je i vu ime Boga spustil se je na morje. Sama božanska providnost je pazila nanjega, da su ga né spazili i da je mogel oditi popomoč, koja odslobodi varaša i stanovnike od najgrozneše smrti. Kad je vuni bil već na odprtim morju, prijel je vu ruke veslo i scéloom jakostjom se počel veslati. Znal je, da najbližeše postajališće je Thasos, petdesetčetiri kilometrov dalko od Kavala, ali i

to je znal, da tam stoji zakurjena grčka flotta, koja se svaku minutu more genuti. Ako dovremana more ta dojtii, odslobodjeni je varaš i nezmeruo ljudstvo. Kmica je jemu né zapreka bila, puta su mu zvézde kazale. Znoj mu je curel po obrazu, ali on bi mrtig i mrtev dalje vestal. Ruke su mu odnemogle, tak je truden postal, da se vu čun prehitil. Pred očima mu postale žena i deca, pograbi veslo i opet tak tira čuna, kak dabi ravno onda se bil sel vunjega. Sdvojtii hoće, kad spazi vu Thasos postajališcu svetlost. Zoriti se počme, ali jutro je još dalko. Spazi ladje, koje vu kmici hlija-da iskrih hićeju vu zrak. Vidi, da flotta genuti se hoće. Pobere skup surnatami očima zadnju jakost i sam néje znal, kak se je tresnul vu jednu strahovitnu veliku taborsku ladju.

— Allah i vu ime vašega Boga prosim vas, žurite se Kavali, denes vjtro ju bulgarci sbriseju iz zemlje!

Ladja prime gori na smrt trudnoga turčina i kad je zapoved dobila, odmah scéloom jakostjom se zažene proti Kavali. Kad se počme malo zoriti, od Kavale spaziju bulgarske straže veliki dim od morja. Ladja je to, koja se žuri napomoč. Torpedo ladja je to, koja postoji pred Kavalom, na ladji modra zastava s belim križom.

Bulgarska kompanija pobégne iz varaša. Čudiju se tomu stanovnici i poprilički znali su, kaj se pripotilo. Za par minut oglasiju se zvoni vu turnu. Stanovnici zveseljom bejžuju vun na vulice, svi se plaćeju svi krećuju: Grčka flotta! Grčka flotta!

Jedna starica i jedna mlada ženska se žuri vu postajališće. Svaka jedno dète ima na rukah. Videti je, da deca su mlaiše ženske, starice vnuki. S ladje pustiju doli čuna, jeden vod vojnika, kapitan i ribar stupiju vu čun. Na bregu kapitana na ramena zdigne puk i ouak ga nese vu varaš. S ribarom se ne brini nišči drugi, samo dvé ženske, koje ga kušvuleju suzami polévaju, jerbo znaju, da on je oslobodil varaša, stanovnike, otca, mater i ove dvoje nedužne dece življenje.

Divji kostanj kakti krma.

Svi skupa znamo, da kostanj za jesti po celim orsagu raste i kak je to dobra stadočica zanas, takodjer kak lépe peneze moći dobiti iz njega. Divjega kostanja nišči ne ljubi i zveksinoma tak se potope i rezlepe, da mu nišči nikakovoga hasna ne zene. Nišči se ne zmisli ali je kaj vréden i ali ga bi bilo moći za nekakvo potřeboču ponucati.

Divji kostanj toliko je vréden za hranu, kak i žitek. Dobro znamo, da divje svinje, jeleni i srne bolje štimaju divjega kostanja, kak kuruzu. Turčini ga za konjski kostanj zoveju, jerbo već od negdašnjega vremena konje hraniju s njim. Opet i to znamo, da birke jako rado jedeju divjega kostanja. Ne koji svinje, takodjer i krave hraniju sa divjim kostanjom. Na svaku birku na dan fertal ili pol kile moći računati, više néje smeti davati, jerbo divji kostanj vno go žohkoće ima vusebi i to bi živinceto naškodilo. Opet ravno poleg ove žohkoće je dobro pod jesen svinjam davati, kad vno giput grizu imaju od tikey, repe ili od kumpira. Na jesen dobro je i kravam na dan jedno ili dvé kile divjega kostanja dati.

Da nišči tak jako nepoštuje divjega kostanja, to je od toga, jerbo divji kostanj

se ravno onda zréli, kad svaki gospodar puno krme ima i poleg toga niti ne spazi, da mu jedna izverstna marsečka hrana podzlon ide. Jesu jedni koji su već sdavnja previdli, da kovanja tak moći ponucati, kak i žitka i ravno zato zavremena ga daju pobrati, posušiti, da potlam potrioga moreju pohraniti. Néje ga smeti vu velike kupe spraviti, jerbo tak zaplesnivi. Poleg toga višeput je ga treba premetati, makar je već i dobro suhi.

Divjega kostanja sirovoga treba pohraniti, ako je već dobro posušeni i potri. Ako je preveć suhi, onda predi kak bi ga živini dali, pred 24 vurami namočiti ga treba, da se nadune i žohkoču zgubi. Ako se dugo moći, onda malo jakosti zgubi ali to nikaj neškodi.

Spameten gospodar nikaj nepusti, da se mu potepe, ravno zato koji po okolici imaju divjega kostanja, zavremena se pobrinuju, da podzlon ne dojde.

KAJ JE NOVOGA?

— **Zaruka.** Herrstein Mihály magazinier od Csáktornja Tárházak R. T. je zaručil Freisager Vilmu iz Zalaegerszega.

— **Kraljev božič.** Božične svetke, kak iz Becca pišeju, vu schönbrunskim kaštelju pri zetu Ferenc Salvaltor nadhercegom i njegovu tamiliji bude zvršil. Kralj se sad hvata Bogu jako dobro čuti i ravno zato je réč, da februara meseca na više tjednov vu Budapest bude došel. Ali to je né još čisto odredjeno.

— **Cuvaj Ede.** Cuvaj Ede je vu Horvatskim ban bil jedno kratko vreme. Sad takvi glasi se čuti odnjega, da na veliki špekulaciji je svega imetka zgubil i od žalosti se mu je pamet zméšala. Kak sad iz Zagreba pišeju, to néje istina i koj je to zmisli od bivšega bana, on je zlagal se.

— **Zakaj je otca.** Poleg Mitrovice mrtvoga su našli na željeznici Bozsa Pavel četerdesetosem lét staroga vahtara. Mrtvo tělo je vlak na facke scéhal. Od kraja su tak mislili, da se je nesreća pripetila Ali nešči je žandarom pošepetal, da vahtar je jako zločesto živel svojom familijom i lahko da su ga zaklali. Žandari su pazljivo počeli zvédati i za par danov su već krvokoli vu rukah jim bili. Mati je starešega sina nabrutila, da naj zatuče otca. Sin je posluhnuo i sjednom sekrom je otcu glavu rezbil i onak ga je pojahal. Krvotoke su zaprli.

— **Pijusjeni pukovnik.** Još vu aprilu se pripotilo, da Kosljaninov ruski dragonerski pukovnik strelil je Dnjeponovski kapitana. Po jedni večerji je kapitan ruku ponudil pukovniku. Pukovnik néje štel ruku prijeti i nato ga je kapitan dvaput pljusnul. Svi su zadrevenili, kad se to sgodilo. Pukovnik je zel naprè revolvera i triput je na kapitana čisto sbliza strelil, kapitan je odmah vumrl. Sad je bil svrhu toga sud. Soldacki sud je pukovnika degredéral i na tri leti rešta odsudil. Car se mu je smiloval i samo tri mesecov rešta mu je odredil i njegvo čast nazat dal.

— **Samo poštena . . .** Vu Ujpanat občini se sgodilo, da jedna trinajst lét stara pucka dète je porodila. Pokehdov vu ovi dobi deca još vu školu moraju hoditi, školski odbor je tak sgovoril, da dète i nadležni mora vu školu hoditi. Navučitelj je proti tomu apeléral i aradski školski inspektor je

tak odredil, da vu školu samo pošlena deca smēju hoditi.

— **Igrača s oružjem.** Vu Szegeđu se sgodilo, da Jamfy Tivadar šujstera osem lēt star dečec poleg sale štelil je Supics Rudolf detiča. Naperil je nanjega revolvera koj se je hitro sprožil i kuglja se mu je vu oko zaverila. Dečeca su zaprli. — Vu Szarvašu pak je Kiss Gábor otcovu pušku naperil na svoju malu sestricu. Puska se sprožila i detetu vu srdce se zapili tak, da je pucka odmah vumrla. Dečeca i otca su pre sudu najavili. Najte se spuškóm igrafi.

— **Zaklal je otca.** Gruncsics András detainski stanovnik poleg velike pijanščine jako zlo je živel ženóm i decóm. Včera je takodjer pijan došel dimo i taki se je ženóm počel svaditi, koja ga je svrho pijanščine špotala. Nato je Hruncsics hitil se na betezljivu ženu i počel ju je gntiti i tučti. Na veliki krič dobežal je Gruncsicsiv otec, da brani snehu. Zatepeni pijanec pograbil je noža i tak je otca vu srdce vpičil da je odmah vumrl. Krvoloka su žandari vu željezu odtirali.

— **Boj med žandari i dečki.** Vu Törökbecse občini krvna bitka je bila med žandari i dečki. Srbski junaki su se zabavljali vu Pollák Izidorovi krčmi. Peneze su nē imali, na porgu pak jim je Pollák nē štel dati. Osem, deset dečkov zelo je naprē kulture i onak su presilili krčmara, da jim je žganicu dal. Krčmar vu veliki sili poslal je stiho sina na varaške hiže, odkud je jeden policaj došel, koj je dečkom strogo zapovedal, da odmah moraju iz krčme odti. Kak je rēč pregovoril, odmah je dobil dvē pljuske. Zatem su ga doli hitili i nakli su ga tukli i ritali. Več su ga skoróm zatukli, da su dva žandari došli. Kak su dečki žandare spazili, malo su vtihnuli, ali drugu minutu, kak divji vrugi su se znózi zaleteli žandare. Prvi koj je stražameštra štel vpičiti, taki je mrtev opal doli, jerbo ga je žandarska špica prebola. Nato su dečki još boje odvihli; žandari nē su štel štrēlati, da nebi neđužnoga skončali. Kad je već pet dečkov vu krvi ležalo, onda je samo prestal boj. Istragu su podigli, ali su žandari pravično hasnivali oružje.

— **Potres.** Decembra desetoga opet je vu taljanski Messini strahoviten potres bil. Još smo nē zabili, kak se to mesto zrušilo ped par lēmí, već je opet takva nesreča postigla tamošnje ljudstvo. Okolo polnoči se je zemlja strahovitno stepla. Stanovniki skoróm goli su vun pobežali na ulvice. Vnogo stanja se je zrušilo i okolo dvē sto ljudstva se potuklo.

— **Razbojniki.** Santon francuzki občini razbojniki su vdrli na Goldberg zvanoga zemeljškoga gospona. Nad oblok su došli vu kastelj i kak se je Goldberg prebudil, taki su ga na smrt štelili. Na štrēlanje je žena došla vu sobu i nju su taki skončali. Zatem sedem dece i dvē služkinje su vumrili. Kastelja su porobili i pokedhob nē su vekše peneze našli živani, vužgali su stanje. Kad su to zvršili i štel odti, ravno je soldačka patrola došla, koja je smed razbojnikov tri doli štelila, pet pak je žive vlovila.

— **Naj stareši kardinal.** Kak iz Rima pišeju minuci tjeđen je vumrl Oregli kardinal. Devdeset i pet lēt je bil star. On je bil najstareši kardinal i njega je još IX. Pius imenoval. Vnogo je za našo veru prepel, takodjer i za taljansko kraljevstvo.

— **Automobil.** Eitienne francuzki sol-

dački minister kad je iz orsačke hiže vun došel, stupil je vu svoj automobil i fletno je štel odvoziti se. Naproti je došel Denais ablegat i minister ga je tak s automobilom podral, da je drugi dan vumrl. Minister ga je sam odpeljal vu špital, ali niti tam su mo već nē mogli pomočti.

— **Vu megli.** Poleg Szőregeja jedna gluha ženska je išla po željeznim putu. Velika megla je bila i vu megli starica nēje spazila, da za njóm vlak ide. Tak je pod vlak došla, da su je kotači noge i glavu odrezali.

— **Vu kasarni.** Vu Fehérvaru su četiri honvédi lapora na mitali iz večera vu peč. Ponoči su se nekak od peči cevi širom rezkopoliti i siromaški dečki zadušili su se vu sobi.

— **Umorstvo.** Vu Görgeteg šomogjvarmegjinski občini mrtvoga su našli Nárai János zvanoga najbogatšega gazdu i ženu. Žandari sad to zvēdaju ali je nē što predi gospodarā zaklal i onak porobil. Tak mēslju, da nē je imel nikakvoga zroka se skončati.

— **Pred kolinami.** Matuskovics Jozef perjamoš gazda, kak je iz kotca svinju vun potegel, da ju zakole, tak nesrečno je opal, da vu ruki deržeči nož se mo je ravno vu srdce zapičil. Siromak odmah je vumrl. Žena i petero dece tuguje zanjega.

— **Vuki.** Vu Erdélju tak su se zapovali vuki i tak velikoga kvara dēlaju, da je više varmegjijih sad službeno vadasiju odredilo. Kak je malo bolje zima nastala, tjam vu občine su vdirali i više tamošnjih stanovnikov zaklali.

— **Nesreča vu fabriki.** Vu Zsolnayovi porcelan fabriki smrtna nesreča se pripetila. Špliz Treza trinajst lēt staro pucku prijel i nafalate rezčehal. Pokedhob se poleg nemarsčine to sgodilo, proti Ledner Ignac direktoru su istragu podigli. Lednera je sud na šesto korun strofa i na šezdeset danov rešta odsudil, roditeljom pak bude jedno vekšo svotu platil, koju takodjer sud bude odredil.

— **Sud kapošvara.** Lēpoga suda je izrekla pećuska kr. tabla. Dr. Hajdu na jedni sesiji je govora držal i vu ovim govoru je tak potvoril kapošvarsko poglavarstvo, da su ga morali zatuziti. Hajdu je tak rekel, da vu Kapošvaru od polgarmeštra počemši, do zadnjega putara svaki krađa. Kraljska tabla nēje kastigala dr. Hajduja, jerbo je svoje rēči posvedočil.

— **Tragična vizitacija.** Na Vöncöksi pošti se pripetilo, da jeden od direktcije poslani činovnik s nenada je došel kasu vizitērat. Komaj je počel svoje delo, već je Fülöp Malvin postarica skup se zrušila. Odnegli su ju vu drugo sobu, gde je žalostno počela javkati. Samo onda su spazili, da postarica se je zagittala. Kad su ju počeli spitatavati, zakaj je to napravila, povedala je, da osem jezer korun je potrošila i od toga nemore sad računā dati. Odpeljali su ju vu celldömölski špital, gde je drugi dan vumrla.

— **Kolera.** Kak je zima nastala i kolera je prestala. Odsnutrašnjih poslov minister je na glas dal orsagu, da ov zadnji tjeđen nišči je vu koleri nē sbetežal i kak se vidi, čisto bude se nas minut ov grozni beteg.

— **Tragēdia logara.** Illés Laslo bezdanski logar minuci tork službo je išel zveršavat po svojim liveru. Čēli dan nē ga bilo dimo, podvečer odišla ga žena iskat i našla ga pod jednim hrastom mrtvoga. Kuglja ga je zaklala. Žandari sad iščeju, komu je

logar tak jako na putu bil, da ga je imel zroka skončati. Žena i sedem drobnu dece je ostalo.

— **Vlovili su krvoloka.** Pred dvemi tjeđni vu Kovasni su zaklali Hozareg Balaza. Četiri kuglje su mo vu mrtvim tělo našli. Onda su žandari vlovili njegve pajdaše koji su onu noc Hozaregon skup lumpali. Hozareg je vekšo svotu penez imal prisebi i ravno se je dimo spravljal vu Dalmaciju, kad su ga drugi dan slečenoga i poroble-noga našli vu jednim jarku. Težaki koji su snjim bili i koje su vlovili, nē su štel nikaj valuvat i krvoločnost na sebe zeti. Sad pišeju, da pravoga krvoloka tjam vu Romani-niji priieli, koga sad k nam budo spravli.

— **Okupacija Krēta otoka.** Dvugo nedelju budo grki svetikom paradom i svčanostióm službeno okupērali Krēta otoka na kojega jim već sdavnja zub boli. Krēta je do vezda pod Tursku zemlju spadal, Konstantin kralj takodjer nazočen bude i poleg toga vu Kanen je oduputaval na Avero zvanoj taborskoj ladji, Vnedelju meša bude, pomeši pak deneju vun grčko zastavu i stēm službeno bude Krēta pod Grčko spadala.

— **Banov list.** Sad je mir nastal vu Horvatskoj i ravno zato su tam opet sbiranje odredili. Vukovar okolica je Skerlec banu ponudila mandatumā. Ban je odprtega lista poslal sbiračóm, da on kakti ban neče zavezda od niti jedne okolice mandatumā, jerbo samo tak more pravično i istinsko kormantiti, aki niti k jednoj partiji nebude spadal.

— **Zagiftane klobasice.** Vu Aradu više prijavi je došlo na policiju, da mesari snekim farbaju klobasice, da su lēpo čerlene. Policaji i doktor više mesarov su previziterali i zaistinu su našli takve klobasice, koje nē samo, da su pofarbane bile, neg taki i zagiftane. Ove mesare su pojedinim na jezero korun strofa odsudili i ako još jedenput nekaj takvoga najdeju prinjih, onda jim mesnice službeno zapreju. Vredni budu toga.

Nekaj za kratak čas.

Gost: Čuju gospon krčmar, ova svinjska

pečenka je bila drugać ljepa, ali — — —

Krčmar: Ali? — — —

Gost: Ali jako slana!

Krčmar: Hanzek! donesi friško jednu kupicu pive svinja mora piti.

MEDJIMURSKI KOLENDAR

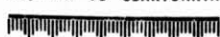
ZA LJETO 1914
ČĚNA 50 FILL.

KAK SVAKO LJETO, I LJETOS SMO SE ŽURILI, DA SKIM PREDI DOBITE VU RUKU MEDJIMURSKI KOLENDAR. LJETOS JE PUNO VEKŠI I SVUJ SVAKOJAKIH LEPIH PRIPROVESTIN I SLIKE SE TAKODJER NAJDEJU VU KOLENDARU

DOBIVA SE PRI IZDATELJOM:
FISCHEL FÜLÖP

STRAUSZ SÁNDOR

KNIJAZARI VU CSÁKORTNYA

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	18 00—
Rozs elsőrendű	Hrz	13.50—
Árpa	Ječmen	13 00—
Zab	Zob	13 00—
Kukoricza	Kuruza sába	12 40—
Fehér bab új	Grah bel.	16 00—
Sárga bab	„ žuti	13 50—
Vegyes bab	„ zračšan	13 20—
Kendermag	Konopljenosma	16 00—
Lenmag	Len	18 00—
Tökmag	Košice	20 00—
Bükköny	Grahorka	15 00—

Sirolin
"Roche"
orvosilag ajánlja a légzőszervek
mindennemű megbetegedése ellen,
tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélykórja ellen.
Kapható minden gyógyszertárban.
Egy üveg 600 korona.

Világos,

hogy a kávé íze és az illata nagyrészt a felhasznált kávépótléktól függ. — A háziasszonyaink tehát csak a „Valódi“ : Franek:-ot a „kávedaráló“-val választják.

reg. em. 82/20118

KARÁCSONYI

ÉS ÚJÉVI

ajándékok nagy választékban kaphatók:

Pollák Bernát órás- és ékszerésznel
Varázdin, Ferencz József-tér 6. sz.

Muraközi Takarékpénztár R.-T. Csáktornya

Értesítés.

A Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság gyűjtő- és előleg-üzletágának XVII. (tizenhetedik) csoportját három évi (156 het) befizetési alapon

1914. évi január 7-én

a következő feltételek mellett alakítja meg:

1. Egy-egy részlet fejében hetenkint 1 korona fizetendő és egy befizetési könyvecske tetszés szerinti részletről szólhat.
 2. A befizetés 156 hétre terjed.
 3. A takarékpénztár egy-egy 156 koronával teljesen befizetett részlet után, a 156 hét elteltével a betevőnek 166 koronát fizet vissza.
 4. A kamatok részletenkint 10 koronát tesznek ki és a kamatadót az intézet fizeti.
 5. Minden részlet után az egész összeg, vagyis 166 korona erejéig — az intézet által elfogadott kezesek mellett — vehető fel előleg. Az előlegek folyósításának időpontját az igazgatóság határozza meg.
 6. Az előleg után száz-száz koronánként, hetenkint 16 fillér fizetendő kamatfejében, mely kamat a csoport tartama alatt fel nem emeltetik.
 7. A kölcsönvevőnek jogában áll a csoport tartama alatt előlegét bármikor visszafizetni, mikor is a további kamatfizetés kötelezettsége megszűnik.
 8. Nyomatványokért és a könyvecske fejében díjakat nem számítunk.
 9. A gyűjtő- és előleg-üzletágban résztvevők, egymás irányában egyetemleges kötelezettségben nem állanak és az intézet a részletenkinti kamatozást teljes összegben garantálja.
 10. Vidéki befizetők kényelmére és postaköltségeik megtakarítása céljából, a befizetések a m. kir. postatakarékpénztár útján is eszközölhetők, befizetési lapokat az intézet díjmentesen bocsájt a felek rendelkezésére.
- Ezen csoport úgy a befizetőknél, valamint a kölcsönvevőknél rendkívül előnyös, miért is tisztelettel kérjük, hogy amennyiben abban résztvenni szándékozik, ezt szóban vagy írásban nálunk mielőbb bejelenteni sziveskedjék.

Tisztelettel

A Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

Iljuszági iratok

Mesekönyvek

Képeskönyvek

Magyar társasjátékok

Emlékkönyvek

Imakönyvek

Olcsó és díszes kiadásban, kaphatók:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvkereskedésében

Csáktornyan

Progress

egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotice vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papirkereskedésében Csáktornya

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híza broj 18. polog Kraljerskoga suda.

Ima takaj trgovinu
od najbolše vrsti**vapna.**

Koji treba za zidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz naj-falešu cenu. Koji treba cieli vagon dobi vapno čisto fal. Tržim takaj razciepana suha bukova drva i lapora na vagu.

Csáktornyán, Wlassits Gyula

(fő)-utca 21. számú emeletes „Szakonyi“ ház, a szénatérig kinyúló nagy belsőséggel együtt szabad kézből, jutányos áron

eladó.

Felvilágosítást nyújt

767 3-3

DR. BRANDIEU SYLVIUS ORVOS

MURASZOMBAT (Vasmegeye).

Közvetítőt keresek.

MURASZENTMÁRTONBAN
egy jóforgalmuvendéglő és mézárszék
haláleset miatt eladó.Ózv. filo VINCÉNÉ
Muraszentmárton.

791 2-2

„Hungária Bank“

részvénytársaság Budapest, IV., Koronaherceg-utca 13. szám.

Legelőnyösebben kamatoztattakárakbetéteket kölnyvecskékre és folyószámlára. Gabonaműveket, takarmányfaléket a legelőnyösebben vesz és elad bizományban.

Saját érdeke!

Karácsonyi bevásárlása előtt tekintse meg mindennemű játék-, kézimunka-, ingek-, férfi- és női divatcikkek-, utazótáska-, szőrmeáru-, diszmű-, szőnyeg- stb. stb. nagy rak-táramat. Minél számosabb látogatást kér

786 3-*

Berger Simon divatárú kereskedő Csáktornya,
Deák-utca.

Szép, új, fosztott

Lépo, novo, čehano

libatoll, gosečeperje,

valamint pormentes tyúktoll
olesón kapható

786 3-4

takodjer kokošinjeperje čisto od
praha za fal cieniu dobiva se pri

HOFFMANN IGNÁCNÁL :::: Csáktornyán, **HOFFMANN IGNACU :::: Csáktornya,**
Hunyady-utca 15. (Dornik köteles téle ház.) Hunyady-utca broj 25. (Dornik vožara híza.)

A Budapesti Hsztalos Ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

716 8-16

szövetkezet

mint az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VII. József-
körút 28. (Békkocsis-utca sarkán). Budapest, VIII. Üllői-ut 18. állandó

lakásberendezési kiállítása

nyitva reggel nyolc órától este nyolc óráig. :::: Beléptidj nincsen.

Wotan

A legjobb és a legtartósabb drótzálas lámpa.
Huzott drótzállal 75% árammegtakarítás.

Lámpa

Kapható villanyüzemelői üzletekben, villanytelepekben és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

Egyenruhák

tisztek, katonai hivatalnokok, önkéntesek, vasuti- és postatisztek, tűzoltók, erdősz-tisztek, pénzügyőrök és mindenrendű egyenruhát viselő testüelek részére a legjobb és legelegánsabb kiállításban.

Kropatschek fegyverek

A magas kormánytól több ezer katonai fegyvert vettünk át, ennélfogva ezen kitűnő fegyvereket rendkívül előnyös árban szállíthatjuk és pedig:

1 db teljes jó Kropatschek csendőrági fegyver 20 K, 1 db szebb fegyver 25 K, 1 db ideális szép fegyver 30 K, 1 db Kropat-schek szurony 1 K, 1 db fegyverszif 1 K, 1 db fegyverszif szélesebb és jobb 2 K, 1 db derekszíj táskával 3 K, 1 db töltény-táska 3 K, 1 db életpötlény 10 f, 1 db vaktöltény 10 f, 1 db csavarrhuzó nyéllel 20 f, 1 db törővas fegyvertisztításhoz 20 f.

746 11-*

TILLER**MÓR ÉS TÁRSA**

csász. és királyi udvari szállítók

Budapest, IV. ker., Váci-utca 35

Pompás polgári ruhák

a legdivatosabb angol szövetekből, kitűnő szabások által a legnagyobb mértékben elké-szülve, a jelenlegi nehéz pénzügyviszonyokh z irányítva ileső árak mellett, minime Korhú

DISZMAGYAR RUHÁK, legszebb liberriák.